

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (új alapítvány a sulyók budai intézetére; Pestmegye (a' katonai kihágásból származott temesi körlevél, a' sertéshus-árulhatás és zsirral kereskedés ügyében lttan. intézvény; a' husár 3krral csökkentetik, 's a' t.) Énekiskola; az erdélyi országos küldöttség üdvözlése az új kormányzónál 's udvarlása főhg-nádornál; Tornamegye (tiszviselő helyettesítése, lttanási körlevél a' megyei hatóság megszorítására ügyében, hatonai kihágások, felírás a' dunabálparta vasut sürgetése ügyében, 's a' t.); a' tiszántuli egyházkerület tudományos küldöttségének gyűlése; erdélyi országgyűlési határozat a' magyarországi visszaesett részek iránt diplomatikai szempontból; vélemény a' hazai vasvezetett újabb zendülési merény felől; nyilatkozat Guizot ígéreteinél; törvényjavaslat a' baszk tartományokügyében; 's a' t.) Spanyolország (Cabrera nyilatkozata a' tera' gabonatörvény ügyében; folytonos izgas 's izgatás a' gabonatörvény ellen 's a' t.) Franciaország (Napoleon császárnak nagyszámu eredeti kéziratygyűjteménye földöztetett föl; Nemours hgnó viselő; közeledési remény Madrid és Róma közt; 's a' t.)] Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

Testvérhazánknak mart. 2kán Pestre utasított országgyűlési fényes küldöttsége f. hó 14kén járult örvendő tisztelet és szerenese kívánatival nm. széki gr. Teleki József 's a' t. ő exejához Erdély főkormányzójává neveztetésén ifj. Bethlen Pál gr. vezérszónoklata mellett — miután fentisztelet fő kormányzó ő exctiája által ez országos választmány Budára vezetett főhg-nádor ő es. k. fenségénél hódoló udvarlását megteendő. Az imént említett ifj. Bethlen Pál grófn kívül tagjai e' küldöttségnek köv: id. Teleki József gr., Szilasy József, Bély Ferencz gr., Mikes János gr., Kálnoki Dienes gr., Bálint József b., Horváth István, Kozma Dienes, Pálffy Ján., Wesselényi Fer. b., Szunyoghy Rudolf, Gálfalvy Imre, Conrád Vilmos, Graef József, Topler Simon 's Demeter József. Az udvarlást fényes lakoma koronázá nm. kormányzó gr. ur ő exejánál.

Pestmegye f. e. mart. 15én kezdé ez évi első évnegyedes közgyűlést, melynek első napi tárgyalatit sietünk t. olvasóinkkal közleni. 1) Mindenek előtt felolvastattott a' jan. 28ról ő felségéhez fölterjesztett felírásra a' bünvádi eljárás tárgyában érkezett újabb k. leirat, tárgyalása azonban más napra halasztott, hogy addig mindenkiel irásban közölthessék a' megyei törvényszéknek e' tárgy gyakorlati részét előterjesztő tudósításával együtt. 2) A' katonai kihágásokból származott temesmegyei sérelem országgyűlési készülékekkel foglalkozó választmányhoz utasították 's egyszersmind mellette ő felségéhez felírás határozatott. 3) A' nm. h. tanács azon k. intézvényére, melynek fogva pesti hetivásárokon a' sertéshus font számra árulhatását csak azoknak kívánja megengedtetni, kik a' sertést magok hizlalták, a' zsiradékkal kereskedést pedig kizárólag a' czehesekre szorítja, felolvastatván a' pestvárosi tanács e' melletti folyamodása is, feliratni rendeltetett, hogy, miután ezen rendeletet semmi törvény, sem kiváltság, sem szokás nem támogatja, hanem egyszerűen a' pestvárosi tanács előterjesztésére adatott ki, az adózó népek pedig tetemes kárát 's a' közkereset csontkítását czélozza, ezt a' RR. annyival kevésbbé vehetik czélba, mivel az gyakorlatilag nem is létezhető, a' várost pedig ez iránti kísérleteitől szolgabíró fogja eltüntetni. 4) Beregmegye megkeresésére miszerint onnan eredt sérelme mellett, hogy kinyomatni rendelt határozatát a' kassai könyvvizsgáló lefoglalta, feljebbküldötte, 's már a' kéziratot sem akarja kiadni, felírást kér, válaszoltatni rendeltetett: hogy a' megkeresett megye, bármily örömet tenné, e' közös bajon nem segíthet, miután már ez ügyben mindent megteve, mi hatalmában törvény szerint van, legezelszerűbbnek látná tehát, ha a' megsértett megye a' sértő könyvvizsgálót, mint levelek letartóztatóját, törvénybe idézné. 5) Patay József tb. indítványára a' hús ára sok vitakozás után, mivel az már a' vidéken jelenleg is 3 krral olcsóbban árultatik, 3 v. krral csökkentetett. A' gyűlés további eredményit jövő alkalommal.

Énekiskola. A' pestbudai hangászegyesület igazgatása alatti nyilvános énekiskola részvényeseinek idei első közgyűlése jövő vasárnap, mart. 20kán délelőtti 10 órakor tartatik Pesten a' k. v. redutépületben, melyre a' t. ez. részvényesek, kik ez évi részvényüket már befizették, tisztelettel meghívattak. Fő tárgyai a' gyűlésnek: a' tavalyi számadások előterjesztése 's folytatólag az intézet jövőbiztosítása felőli rendelkezés. A' hangászegyesületi mgos elnök rendeltéből. M a' t r a y Gábor m. k. énekiskolai igazgató.

B u d a n mart. 13. Méltóságos özvegy tábornok b. Rakovszky Mártonné, született b. Henter Anna ő nagysága Erdély testvérhazánknak Belső-szolnok megyéjébe keblezett dézsi jószágáról, önként, minden felszólítás nélkül, alulírtnak 1000 pengő forintot küldött készpénzben a' végre, hogy rajta a' keblebeli sulyók intézetében egy betegágy alapíttassék. Jóllehet ugyan illy erénydus tett, mely példás felebaráti szeretetnek gyöngéd gyümölcse, esőndes önértet által legszebben jutalmaztatik meg, mindazáltal kötelesség int, ezen nevezetes ajánlatot ezennel is nyugtatnom 's az új ágyat hálaadva bemutatnom; melyben mind azon elhagyott sulyók, kik ezen alapítvány kamatajn gondviselést nyerni képesek, az ő nemes megmentőjüket mindennapi imáikba foglalandják. Külkey Henrik egy. titoknok.

T o r n a, tavaszé 4. Tornamegyének f. e. télutó 2likén kezdődött 's közben tartott törvényszékek mellett tegnap végződött évnegyedes közgyűlései kevés élénkséget mutatának, miután az országos fontos kérdések még mind- eddig választmányi tárgyalás alatt vannak; mind a' mellett nem látom fölsőlegnek az érdekes tárgyakat elősorozni 's az azok iránti intézkedés eredményt röviden érinteni. Miután mult évben kinevezett főispánunk m. kóji Comáromy István ur, közhir szerint, még el sem foglalt hivatalát letette, főjegyzőnk pedig még mult évben k. táblai ülnökké neveztetett 's ezen hivatal betöltése ismét haladást szenved, az aljegyzőn megszorított foglalatosság könnyítése végett, két segéd jegyző, valamint hasonló oknál fogva egy eskütt helyébe, ki már majd egy év óta a' megyéből is kiköltözött 's ágyban fekvő beteg, — három eskütt helyettesíteték, minthogy gyakran e' hiány miatt a' dolgok folyamatja megakadt; az új bankjegyek példányai közöltetésekor mindnyájunk kebleben azon ohajtás ébredt föl: vajha hamarabb saját nemzeti bankunk jegyeit

forgathatnók kezeink között! — A' Vilmos-huszárezred irnoki hivatalának a' megyéből elrendeltetése iránt újabb felírás határozatát, mivel az ennek adatai szokott fa, gyertya és szállás egyedül a' házi pénztárt terhelő beszámítás nélkül a' hadi adóba; vagy ha el nem vitetnék, ezek beszámítása kéretik. A' végének statutarius hatósága törvényes korláti közszorítását tárgyzó körlevél, miután e' vármegye a' törvényes korlátokat e' részben soha által nem hágtá, helyhatósági függetlenségét azonban mindenkor épségben tartani kívánja, észrevétel nélkül tudományul véteték. — A' föllebbemlített Vilmos-ezredbeli irnoki hivatal egyik irnoka által egyik tiszviselőnk ellen elkövetett becsületlenítésért, az illető személynek a' katonaságból kilépte miatt semmi elégtétel nem adatván, — miután e' vgye Rdei maguk is több ízben tapasztalták, de közelebb Temesmegye megkereséséből is nyilván látják, hogy a' katonai rend tagjai által a' polgárokra elkövetett bármely kihágások érdemelt fenyítéket nem adoznak maguk után, miután folyó esztendei télhó 17dikén e' megye két városán is történt, kiket a' rozsnói hadifogadó parancsnokságánál levő katona egyedek a' várostól nem távol 's országuton fekvő vendégfogadóban, napszállat-tájban, majd halálig lett megverés mellett épen azon vendégfogadóstól fölvetett négy ökrük árátul, a' koresmaház és mellette fekvő malom ablaknak 's egyéb butoroknak összetörése mellett kirabolni akarának, — a' katonai kihágások tömegéhez jövő országgyűlésre följegyeztetni rendelteték. Fehérmegyeinek Erdély visszakapcsolatását tárgyzó levele, ugyszinte Tolnaé is pártoltaték; Zólyom a' vegyes házasságok tárgyában kelt újabb intézkedése felől az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választmányhoz utasított; Borsodnak a' marhalopás gátlására czélzó intézkedése, mely szerint minden eladó hiteles utlevéllel köteles ellátva lenni 's a' vevő azon bizonyítvánnyal bizonyítani a' vételt, mely intézkedés már ez előtt nálunk is megvolt ugyan, de csak papiroson nyugodott, nemcsak elfogadtatni, hanem a' magunké oly megszorítással megújittatni határozatott, hogyha megyebeli személy 10, más megyebeli 15 nap alatt nem tudja igaz uton lett szerzését marhájának bizonyítani, az mint bitang adassék el, kezébe kerüthésével tüstint lefoglaltatván sőt az ismérten személyében is, ha elegendő kezességet nem állit, letartóztatandó levén. — A' mezei rendőrségi törvények sikeresítésére nézve határozaték, hogy ha a' falusi nemes vagy nemnemes tanács a' hatósága alá tartozhatókat kiszabott módon 's idő alatt elnem itéli, a' szolgabíró a' tanács költségén fogja elvégezni; ha pedig a' szolgabíró halogatná, első ízben járandóság nélkül, maga költségén, másod ízben 6 fr. büntetés alatt köteles végezni a' panaszt. — A' duna-balparti vasutnak épen ott tapasztalt akadályoztatása, hol annak előmozdítását lehet reményleni sőt kívánni, érzékenyen hatott a' megye rendeire, 's az akadály megszüntetése iránt fölírás létezik; — a' bécs-trieszti vasutnak Magyarországon átvitele, ámbár némelyek ez által a' sokkal nagyobb fontosságú fiemeit háttérbe tolatni vélték, pártoltatni rendeltetett; Bácsnak a' Beliczayféle hamisítások miatt, jövőre kiadandó nemesi bizonyítványok áttalküldése iránti indítványa, mennyiben az a' tulajdon eszméjébe vág, nem pártoltatott; de igen Trencsénymegyének a' Cs tábornok által elkövetett nemzet- és törvénysértést orvosoltatni kívánó felszólítása, mely is egész terjedelmében elfogadtatván, annak szellemében ő felségéhez felírás fog intézteni. — A' megye orvosa által a' lakosok egészségi állapotjáról beadott tudósítás, az egészségi állapotot megnyugtatónak mondván, azonban, köztudomás szerint, a' halálozás majd minden helységben az epekörség idejébe is felülhaladván, e' miatt az visszautasított 's körülményesb és a' dolog valódi állásához alkalmazása meghagyatott; — Zalamegyének a' vonatok dolgában közölt intézkedése, az állomási helyeken tartatni szokott, de nálunk sohasem divatozott előfogatok megszüntetésükre nézve helyesletetett, de a' vonatoknak az utasoktól általános megtagadtatása, miután az az illető helyeken sok visszaélésre és huzavonára nyújt alkalmat: 's az előfogatok kiszolgáltatása a' szokott díjért az adófizetőre soha sem lehet káros; kivált mig az utasok minden postaállomáson okvetlen kapható lovak felől teljesen biztosítva nem lesznek, többek által czélszerűnek nem találtatott. — A' megye régen volt főjegyzője kezei közül elveszett Dedinszky-féle nemesi bizonyítványnak ns Liptó megyétől kikérletése, az illető személy kérelmére elhatározatott. — Jövő évnegyedes közgyűlésünk tavaszutó 23kán, fenyítő törvényszékünk 30kán fognak kezdődni L. M.

Az augsb. Allg. Ztng igen érdekes cikket közöl a' csatornák 's vasutakról, melyet, mivel hazánkra vonatkozik, jónak láttuk, olvasóinkkal közleni. Előszámlálja az 1836: 25 törvény őtalma alá vett 13 vonalat 's az 1840: 40 cikkben kijelölt 's Bécsből Triestig hazánkon keresztül vezetendő vasutat. Ez utóbbi vonalat, ugymond, néhány magyar hirlap nemzetiségelleninek nyilvánítá, minthogy általa a' kereskedés a' magyar tengerparttól elvezetteték, 's kifejezé egyszersmind kívánatát, miszerint a' sziszek-károlyvárosi vasut inkább az ország bensője vagy Fiume felé vezetessék, mint a' bécs-trieszti statuspályával kapcsolassék össze. A' dolog megrostálása végett szükséges a' magány- és statusvasutak közt különbséget tenni. Az utóbbiak tetemes áldozatot kívánának 's jövedelmekkel nem igen kecsgetnek, hanem az ipar és

kereskedésnek, mérsékes vám mellett, nélkülözhetlen előmozdítója, miért azokat nagylelkűleg statusköltésen kell építeni Mennyi költséget kimélhetne meg a kormány 's igazgatás a' szolgálatában levő eszközök által; nem elevenítendi é föl az idő forgása, mint jelenleg, a' vasutépítést 's csökkentendi a' jövedelmezést; megtérülnek é a' statusnak a' pályák fentartására szükséges, idővel szaporodó költségei: ezek olly kérdések, mellyeket csak a' jövendő oldhat meg. Ha azonban akar Magyarország a' kormány segedelmével néhány olly statusvasutat életbe hozni, az országnak bizony senki sem veheti rosz néven, hogy az mindenek felett saját birtokira fordítja figyelmét 's öngyermeke, Fiume kedvéért Triesztet illetetlenül hagyja. De mig illy statusvasutak Magyarországon nem létesülnek, addig a' magányvállalatok 's haszon elvének kell a' mértékül szolgálaiok. A' törvényhozás erre bölcsen fordítá gondját, midőn 1836ban 13 irányban nyitá tág tért a' magányvállalatoknak, azon lényeges elvből indulván ki, miszerint itt nem egyes vidékek vagy városok, hanem az egyetemes magyar nemzeti kereskedés forog fen. Ha Fiume, közelsége miatt az anyaországhoz, alkalmash Magyarország raktárává lenni 's kevesb akadály elhárítandó, általában hatóbb haszonra 's nyereségre nyílik kilátás ez irányban, ugy ezt magányosak létesítik, a' kevesbbé kecsgetető irányok háttérbe nyomulnak 's vagy egyedül Fiume lesz magyar termékek kivitelpontja, vagy azok más irányokban is vonatnak, vagy használatlanul maradand az 1840ben pártolt bécs-trieszti vonal. Az országgyűlés magányvállalatokra nézve megtevé, mi tisztében állott, de a' kitűzött cél elérése végett szükség most a' statusvasutakhoz összevetett vállalkal nyulnia. A' sziszek-károlyvárosi ut összekapcsoltatása a' bécs-trieszttel még bizonytalan. Néhány trieszti 's fumei vállalkozó a' hitanács engedelmé következtében a' tájékoz fölméreté 's nemrég a' költségvetés terjesztetett elő. Epen most szándékozik azonban a' határori hatóság is Sziszek-től Bandino kezdve Szelloig építeni vasutat. Állítása szerint ezen általa tervezett utvonál a' tengerpartot 6 mérfölddel érné közelebb, mint Károlyvároson által Fiuméig. Minthogy a' fumei 's trieszti vállalkozók a' hitanács engedelmé következtében a' fölméretést nagy költséggel már bevégezték, mig a' katonai hatóságtól tervezett vonal csak terv, nem tekintvén által e' nevezetes kereskedési pont, t. i. Károlyváros, mellőztetését 's néptelen vidékekeni menetelét: kétséget nem szenved, hogy, az 1836: 25 cikk 13 pontja következtében is, a' sziszek-károlyvárosi vonalé az elsőség. Mindazáltal a' dolog jelenleg még csupán az indítványok 's javaslatok stadiumában van. — Egy Károlyvárostól Laibach felé vezetendő vasut 's triesztteli összeköttetés kétségen kívül mitsem jövedelmezne, mivel irányában a' tengert 5 mérfölddel később érnék. Hanem mellékvonalakra az idézett törvény sehoh sem fordít gondot. Ha egyébiránt a' vasutak kevés kivétellel, nem igen gyéren kamatozók, ha általában kétséges: rendkívül népes személyjárat nélkül, nem mondom jövedelmeznek, de csak fentarthatják é magokat a' vasutak? idején volna megvitatni a' kérdést: nem lenne é Magyarországra nézve czélszerűbb azon irányokban, hol a' közlekedést folyók segítik, ezeket használni? A' legközelebbi országgyűlés bizza választmányra a' Száva és Kulpa tökéletes szabályoztatását, a' mellett tökéletesítsék a' hajóépítést, hogy csekélyebb vizeken is lehessen evezni, 's csökkentsek, vagy hol lehet, töröljék el a' vámoikat, 's az ország többet tett a' kereskedés ügyében, mint a' magányvállalkozók vasútaikkal valaha tehetendnek.

Debreczen február fogytán. A' tiszántuli egyházkerületi tudományos nagy küldöttség csakugyan megtartá dec. hó 23án több napon át folytatva gyűléseit. Az ülések kevés érdekűek valának; a' főgondnok és püspök beszédei, mellyekkel némileg a' kitűzött czélt rajzolák, legérdekesebbek valának. Több terv olvastatott fel 's mutattatott be, és mind ezek megrostálása, mind a' végzendők összesen alküldöttségre bizattak. A' főküldöttség határozati közt legfontosb az: hogy nem csupán a' debreczeni, de ezzel együtt, és egyformán minden ezen kerülethez tartozó elemi iskola rendezését akarja. Bárha a' főgondnok beszédéből ugy látszik, hogy ő radical reformot ohajt, még is mind annak későbbi szavaiból, mind az egész küldöttség tárgyalás közben kitetsző szelleméből ugy látszik, hogy csupán ollyas foltozgatási reform létesítése szándokoltatik, a' mi ha valóban ugy esnék ki, szomorító lenne: mivel az különben is bizonyos, hogy a' most történő javítási lépést, a' mi hó maradási vágyunk miatt legalább 50 évig ismét nyugvás követi; 's azért jobb lenne most egyszerre ollyat lépni, hogy utána néhány éven át vesztesség 's nagy hátramaradás nélkül lehetne nyugodni. Egyébiránt az alvásztmányról örömmel mondhatom: hogy ez megbízatásában szorgalmasan eljár 's a' legelköszmérétesbben 's czélirányosban iparkodik a' kezbe adott tárgyat kidolgozni 's elkészíteni. Örömmel közölhetem, hogy a' középponti kisdedovó egyesület felszólítása következtében meleg tenniakarás-al fogta fel a' helybeli előljáróság is a' kisdedovó intézet létesítését 's két vagy legalább egy olly intézet minélelőbbi létesítése tervezetik. Az legnagyobb kérdés: honnan vegyének költséget, miután a' városi pénztárak az eddig megvolt költséget sem képesek fűdözni? Én azt hiszem, hogy az ekklesia kötelessége volna erről gondoskodni; és miután azon intézet sajátkép a' debreczeni lakosság javára lenne: sokkal inkább kötelessége pártolni ezt anyagilag, mint a' jó kezelés mellett a' nélkül is elég vagyonnal bírható collegiumot. Ez okon véleményem az volna, hogy ha csakugyan el akarva vonni az ekklesia némelly alapítványokat az alapítók által eredetben kitűzött czéltől, — mint p. o. közelebb a' collegiumi politikai oktatászékre tett ajánlatot létesíteni akarja, — ezt inkább kisdedovó intézetekre, mint a' hozzá csak félig ragasztott collegiumra nézve tegye; és én még most is kész volnék a' minap a' politikai oktatászékre tett ajánlatot (mellynek megalapítása iránt különben is Kerekes ur, — mint hallám — igen derék tervet készíte) visszavenni és azonpénzzel a' debreczeni ekklesia tagjai, — ennek valódi alakítója 's alapítója — számára kisdedovó intézeteket alkotni. — A' collegium pénzügyeinek rendbeszedését még mindig csak küldöttségezik; két választmány dolgozik most ezen tárgy iránt: de mind ennek ellenére szinte most is csak ott vagyunk, hol a' mostani e-nökség kezdetekor voltunk. A' sok tekintetből gyöngéd bánásu 's kimélni akaró elnökségnek legjobb lenne, szeméi előtt a' szigorú jogszerezéget tartván, — az e' főiskola javát szívükben hordozóktól, 's a' közvélemény 's ohajtás által gyámolittatva 's ostromoltatva, ezen kényes tárgyat ketté vágni; és minélelőbb ugy rendelkezni, hogy a' számíthatlan sok évi vesztesség évről évre 's napról napra mindinkább ne neveltessék. Kárhozat a' köz, a' nemzet pénzét bitorlókra; ók kiméltést nem érdemelnek!! — Keserű a' munka, de izes lesz gyümölcse!! — Balásházy ur, ezen hírlap 7dik számában czáfolatban vala szíves megkísérteni a' mult évi Jelenkor 94dik számában a' collegiumot érdeklőleg közölt levelemet. Ezen

képzetileg ugy nevezett czáfolatra, — mivel ebben is épen az mondaték, a' mit én mondok, t. i. hogy nincs kézikönyv, — szokásom ellenére néhány szót tenem kell. Hogy a' magyar nyelvtan több év óta, egy a' magyar literatura professorától egészen uj rendszerbe vett 's a' f. nyomtatás alá kész kéziratan forgó nyelvtan szerint tanítatik: ezt én jól tudom; de mit gondol B ur? lehet é a' IVdik nemzeti iskolát kéziratanból tanítani, hol még igen csekély számú tanuló tud csak betűket is türethetőleg vetni, nem pedig egész tanulmányt, annál inkább egy magában számos végzettáblát foglaló nyelvtant leírni. De habár tanítának a' IV. nemzeti iskolai oktatók azon kéziratan szerint, bezzeg nem tanítanak ám a' collegiumon kívüli nemzeti iskolákban; pedig ugyan mibe kerülne az általam említett avult magyartan helyett, — mellyet minden évben ujra kell az iskolák számára nyomtatni 's ha jól értesítetttem, most elfogyván, ismét ujra nyomtatandó, — azon Kalós-féle új módszerű nyelvtant nyomtatni ki és hozni életbe? Ki kell mondanom, hogy eddig szinte bámulatos volt a' hanyagság, mellyel az iskolai könyvekre nézve voltak. A' legalsóbb iskolától fogva a' felsőbb tudományokat hirdető szószékekig nincs egyetlen egy megállható kézikönyv is nyomtatásban, az alsóbb iskolákban is részint kéziratanból, mellyeknek leírása tömördek idő-vesztéssel jár; részint olly könyvekből kényszerítik a' szegény kezdő növendéket tanulni, mellyek vagy avultak, vagy mivel ujra nem nyomtatattak, épen nem vagy nagy bajjal 's drágán kerithetők meg; — úgy hogy az alsóbb iskolákban a' Z á k á n y ABC-nél, ha a' jó Isten az új tanítási rendszerbe életet lehel, — egyéb élt 's használható nem fog találni. És ha a' deső enlékü B u d a y Ézsaiás nem élt volna, még tán a' mostani avult, többnyire általa szerkesztett könyvek sem léteztek volna. — A' felsőbb tudományokat tanító oktató urak is, legalább a' magyar literatura 's tanítványaik iránti szánakodásból tennék meg, hogy a' végtelenül copirozni szokott kéziratan helyett nyomott tanítványkönyvet adjanak. — Ha B. ur ügyvédeskedése állana, úgy előbb utóbb még az Abécét is kéziratanból lehetne tanítani, mert hiszen ha a' nyelvtant a' 9 éves gyermek kéziratanból tanulhatja, miért ne tanulhatná az Abc-ét is abból? — Most elég enyű, és reményem Balásházy ur kegyes lesz megbocsátani, hogy vele nem egy vélemény 's nézetben vagyok. —

F. hó 13dikán tartatott a' dunamelléki r. egyházkerület rendkívüli ülése a' püspöki szék betöltendése iránti tárgyban, miről, mint ezen egyházkerületnek a' kor szellemével karöltve járó lelkiülete csalhatlan szép jeléről, jövő számunkban terjedelmesen szólandunk.

Berlin, mart. 2kán. Holnap hagy el bennünket Liszt. Egy herczeg sem válhatnék el tőlünk fényesb módon. Nem a' művészet, hanem annak nemes alkalmaztatása, 's a' nagy művész adakozó 's valóban példátlan nagylelkű gondolkozásmódja szerzé meg neki az általános részvét illy kitünő jeleit. Ma ismét 1794 tallért, mint jótékony czélokra adott utolsó hangversenyének jövedelmét, osztogatott ki. Ezen összegből 500 tallért a' kisdedovó-intézet egyik osztályának adott. Ez ma reggel megható jelenetre szolgált alkalmul. Száz t. i. azon kisdedekből, mind 6dik éven alul, fölügyelőjeik vezérlete alatt jelent meg a' „Hôtel de Russie“ben, Liszt szállásán, 's a' nagy teremben gyűltek össze. Mihelyt erről Lisztet a' kisdedek előljárójikból álló küldöttség tudósítá azonnal a' terembe lépett. A' kisdedek dicsőreőnékkel fogadák 's négy közülök virágot hinte jótévőjük elibe. A' nyájas emberszerető művészre olly hatást tön e' jelenet, hogy szólni nem tudott, de örömeiben sorra emelé föl a' kisdedeket 's ismételve csókolgatá. Ma adja nagy búcsuversenyét, mi két hónap óta már a' 18ik, holnap pedig déltájban, közvetlenül elutazása előtt, még a' szegényebb diákok javára játszandik szállásán, minélfogvást az egyetem olly kísérettel szándékozik őt meglepni, minő még eddig Berlinben nem vala látható. 30 négy lovas hintó 's 50 lovas — diák egyetemi diszegenruhában — kísérendi őt el egy mérföldnyi távolságra, Friedrichsfeld helységig, hová a' gazdag földbirtokos Treskow a' diákságot meghitta. 'S így távozik eltölünk a' ns lelkű férű, valóban mint művészfejelem.

Pétevárad: Ki Péteváradon vagy Ujvidéken főleg nyári időben mulattott, ismerni fogja a' Duna bal partján 's a' hidsáncz déli része közelében levő Cziman nevű homokos tért, melly régi időktől fogva az ujvidéki kereskedő közönségnek kikötő- 's hajó-építetési 's kiigazítási helyeül szolgált 's ennél fogva megbecsülhetlen hasznára volt. — Ezen tér nincs már többé! Ugyanis f. é. jan. 25 's 26ike közti éjjelen a' legalacsonyabb vizállás 's legesendeb idő mellett elsüllyedt irtózatos robajjal e' sok száz négyszögölnyi tér 's nemesak a' fölületén fekvő csajkákat, halászati 's más hajózási eszközöket, valamint a' legközelebb oda rakott 80 öl tűzifát is lesodrotta a' rejtett mélységbe 's a' vastag jég alatt tova hurcolá; hanem a' péteváradon parton volt sebes vízfolyamot is hátra hagyott feneketlen üregébe idézte, úgy hogy 26kán reggel legnagyobb csudálkozással szemlélek a' folyamat azon helyen, hol még az előtti napon sok ember foglalkodék, nem sejtvén a' lábaik alatt rejlt mélységet.

(Erdélyi országgyűlési közlemények a' részek visszaesztatolása ügyében) Diplomatikai szempontból is tekintve kiviláglik, miszerint Erdély függetlensége, a' részkekhez joga nemesak honi törvényein, nemesak több mint három százados birtokon, hanem azon huzamos birtokot szentesítő rendbeli szerződéseken alapul. Ugyanis Magyarország kétfelé szakadásával a' részkekkel együtt külön fejedelemséggé alakult. Erdély függetlenségét nemesak több külhatalom a' nemzeti fejedelmekkel kötött számos szövetekezése által 's Európa fejedelméi az 1648 october 24kén kelt emlékezetes vesztzfáiai béke alkalmakor elismerte, hanem annak fentartása iránt ns. Magyarország által is kölcsönös és a' magyar királyok által hitlevelök 12dik pontja szerint megtartatni kellett szerződések után több rendben biztosítatott; jelesen az 1595ben fejdelem Báthori Zsigmondnak Rudolfal, mint magyar királylyal kötött 's az azon évi magyarországi törvények sorában az 56dik cikkben foglalt ugynevezett prágai szerződésben Erdély a' részkekkel együtt szabad fejedelemségnek megismértetett; nem változtatta meg a' fejedelemség függetlenségét az 1606 junius 23án kelt és bécsinek nevezett békekötés, sőt annak nyomán az 1608 aug., 20d. kelt és az ugyanazon évi magyarországi 19dik, nemkülömben az 1612ben 24kén kötött és ugyan a' magyarországi 1613ki 5dik törv cikkben említett két rendbeli szerződés alkalmakor a' fejedelemség, melly Erdélyt és a' részeket az érdeklött szerződés tiszta szavai szerint magában foglalta, szabad választási jogára és függetlenségére nézve mindannyiszor biztosítatott, az 1622ki nikolsburgi 's az 1645ki linzi béketötések alkalmakor pedig, mely-

lyek közül az első az 1622ki 29dik, az utolsó az 1647ki 5dik magyarországi törvényezikkekbe foglaltattak, előbb Bethlen Gábornak, később Rákóczi életökig 7 magyarországi megye engedtetvén át, a nevezett fejedelmek elhunytával csak is az ideiglen engedett 7 megye követeltetett 's bocsátottat vissza Magyarországnak a nélkül, hogy az Erdélyhez partium nevezet alatt azelőtt, valamint azután állandóul tartozott megyék visszacsatolatlása felől említés tétetett volna ns Magyarország részéről, mely által az, hogy azok Erdélyországnak épen olly cím alatt bírt kiegészítő részei, mint többivgyei, tetteleg elősmertetett. Melly szerződések ellen a spirai 1571ki szerződésből merített azon ellenvetés, hogy abban a részeket csak János Zsigmond életeig adta legyen Makszimilián által, nem szolgálhat erősségül egyfelől azért, mivel azon szerződésnek a részeket érdeklő tartalmára nézve a' historiai kuttók ellenkezik. Istváuffi, ki később élt, azoknak ideiglenes, ellenben Forgács, ki János Zsigmondnak épen akkor kancellárja volt és a' szerződésben részt vett, örökösön lett adatását említi; másfelől azért sem szolgálhat alapul, mivel tudja van, mikép azon szerződés az ország híréns tudtán kívül kelvén, az ország megegyezését soha nem bírta, sőt ha országosan elfogadtatott volna, azon esetben is a' későbbi szerződések által elenyészte levén, szabályul föl nem vétethetnek; és így az 1595ki prágai szerződés azon kifejezésének, mellynél fogva Báthori Zsigmond Erdélynek a' részekkel együtt bírására nézve fejdelmek azon kiterjedésben és azon hatóság körében ismértetett el, minőben eldődei János, Báthori István és Kristóf uralkodtanak, a' spirai szerződésből azon magyarázatot, hogy a' részek ideiglen csatoltattak volna Erdélyhez, adni nem lehet; sőt midőn a' prágai szerződésnél fogvást a' visszaszállás idejére nézve a' részek Erdélytől megkülönböztetve nem voltak, épen ellenkezőt következtethetnek. Az 1615ben majus 16kán Bécsben keltnek állított azon szerződésből, miszerint Erdélynek és a' részeknek Magyarországhoz csatoltatlása Eger vagy Buda viszfoglatatlásától függesztetett volna fel, sem lehet különösen a' részek visszakeblesítésére következtetést vonni, annyival is kevésbbé, mivel azon körülmény, miszerint illy szerződés valaha kötöttet volna, megmutatva nincs. Azon ellenvetés pedig, hogy a' leopoldi kötéslevél, mint a' magyar király által Magyarország híre 's megegyezése nélkül kötött szerződés, Magyarországot nem kötelezhetné, a' leopoldi kötéslevelet megelőzőtt és mind két hont kölcsönösen kötelező szerződések megerősítésére annyival kevésbbé szolgálhat, mivel nem is állítatik az: miszerint Erdélynek, mint független fejdelemségnek, joga nem lett volna illy szerződésre lépni. Végre nem melőzhetik a' KK. és RR. azon körülményt is felföldözni, miszerint Magyarország a' részeket 1729 — 1741ben visszacsatolatlani sürgetvén, 's annak következtében mind 1751- mind 1792ben a' nagyfejdelemség a' részek iránti jogát megmutatni el nem mulasztván, jóllehet azutáni időben is Magyarország ezen követelésétől el nem állott, mindazáltal a' felség mind 1802-, mind 1825-, mind pedig 1830ban kelt kir. leiratiban a' magyarországi Rnek mindannyiszor azt méltóztatott válaszolni, mikép e' fontos tárgyban Erdély meghallgatása nélkül határozatot nem tehet, melly kihallgatáson alkotványos értelemben a' KK. és RR. egyebet nem érhetnek, mint azt, mit maga a' felség az 1791 majus 7kén kelt 's a' jegyzőkönyv 438 lapján látható kir. leiratában is méltóztatott elismerni, akkor midőn a' két országot tárgyzó ügyet a' közuralkodó által csak is a' két ország megegyezése következtésében eligazíthatónak nyilvánítottatott 's midőn az 1811ki országgyűlésen hozott 1so tezikk. miszerint Kraszna Közép-Szolnokkal, Kővárvidéke Belső-Szolnokkal egyesítetett 's ez által is a' részeknek Erdélyhez tartozása elismertetett, miután a' határbeli egyenlenségek is csak kölcsönös kijáratás által eligazíthatók, — mennyivel inkább megkivánja a' közegyetértést azon részek ügye, mellyek Erdélyhez, melly az 1791ki 2ik tezikk szerint visszakeblesítésre nem kényszeríthetnek, tartoznak. Mindezeknél fogva az ő fels. elibe terjesztendő alázatos feliratban jelentessék ki, miszerint a' KK. és RR. a' részeknek Magyarországhoz való kapcsolatlásában, mint olly tényben, melly az egyik honnak közállományi függetlenségét a' másinak felsősége alá rendelné 's annál fogva az alkotványos lét okvetetlen elenyészését vonná maga után, semmi szín alatt meg nem egyeznek 's következtve sem ez 1837ki magyarországi 21ik tezikknek kötelező erőt magokra nézve nem tulajdoníthatnak, sem az annak következtésében kelt 's tisztelettel többször említett kir. leiratokat nem teljesíthetik. Mellyekhez képest ismételve alázatos fiui bizodalommal 's hódolati tisztelettel kéressék meg ő felsége, hogy a' Magyarország által hozott törvénynek Erdéllyel szemben kötelező erőt ne méltóztatassék tulajdonítani és a' fejdelemséget a' részek békes birtokában továbbra is megtartani kegyeskedjék. Azonban azért, hogy a' KK. és RR. a' fejdelemség függetlenségét 's a' részekhez való jogát védik, nem tehetik, hogy a' mohácsi veszedelem után az egy hazának két felé válasát a' magyar nemzetre nézve közszerencsétlenségnek ne tekintsék, mellynek káros következményit nem az által vélik elenyészthetőnek, ha az egyiknek birodalma a' másiknak statusjogait csonkítólag apasztásával növeltetik; hanem a' közérdeknek kölcsönös egyezkedési módon eszközöndő előmozdításával, mirenézve megemlékeztvén arról, mikép a' fejdelemség még 1791ben a' Magyarországgal lehető egyesülésről gondolkozott és a' föltételeket is a' magyarországi gyűlésnek elküldötte, 's tudván azt is, mikép a' felség a' főlebb érdekelt 1791ki majus 7kén kelt kir. leirata ezen szavai szerint „Haec proinde omnia ita comparata esse invenimus, ut praeviam cum SS. et OO. Regni Hungariae concertationem mutuumque deliberationem necessario requirant, et non nisi post mutuum coalitionem subsecutamque altissimam confirmationem nostram effectum sortiri, legibusque sanciri possint“ úgy méltóztatott nyilatkozni, miszerint a' két haza egyesülése kölcsönös tanácskozás következtésben keletkeztethető 's ő fels. megegyezése hozzájárulásával megerősítendő egyezvényre alapíthatatik. Ennélfogvást a' rendszeres biztosság azon osztályát, melly a' közigazgatási ügyek tárgyalására választás útján ki van ne-

vezve, a' KK. és RR. meghatalmazták olly végre, hogy vegye fontolóra: vajjon a' két testvérhazának lehetségesé? 's minő föltételek alatt úgy egyesülhik hogy az által a' közérdek előmozdítassék, 's mi haszon vagy kár háramolnék abból Erdélyre? 's ehöz képest készítendő tervét is, valamint a' több tárgyról készítendőket, közölve a' központi biztossággal, miután az által is megvizsgáltatik, küldje el az illető törvényhatóságokhoz olly végre, hogy azt magok is megvizsgálván, jövő országgyűlésre küldendő követeiket ahoz képest utasíthatassák az iránt, hogy ohajtandó é az egyesülés? 's ha az, milly föltételek alatt? Ő felségének pedig a' KK. és RR. ezen határozata alázatosan jelentessék föl olly további kérésse, hogy a' KK. és RR. a' fenforgó tárgy iránti nézeteit ns Magyarországnak tudtára adni méltóztatassék. Továbbá az említett biztosságnak az is tétessék köteletségivé, hogy ha netalán ns Magyarország részéről a' biztossághoz az egyesülés tárgyában valamely munkálat küldetnék, azt is reá teendő észrevételeivel együtt a' törvényhatóságokkal közölje; egyéb iránt ns Magyarországgal e' tárgyra vonatkozó semminemű értekezésbe, annyival inkább akármely szín alatti egyezkedésbe ne bocsátkozzék. Ezen határozat által ns. Kraszna- és Zarándmegyék képviselőji kívánatuktól elesvén, ellenvéleményt jelentettek, kérvén a' RR. hogy azt feliratuk mellett terjeszték föl. Olvastatott továbbá krasznamegyei tb. Nagy Lajos, megyei eskütök Mátyus Lajos és Birtalan László kérelme, mellyhez csatolták több krasznamegyei birtokosnak a' közgyűléshez intézett kérelmét. Ebben kijelentik, hogy a' követ-nemküldésben megegyezve nem voltak 's Magyarországhoz csatolatlani nem kívánják. A' RR. ezen kérelmet véleményezés végett a' már kinevezve levő biztosságnak adták át. E. H.

Spanyolország.

(Cabrera nyilatkozása a' tervezett újabb zendülési merény ügyében.) Cabrera több lap terjeszté azon hirt, miszerint a' mostan tervezett zendülési merény fővezérsége ő reá fog bizatni; legujabban mindazáltal igen szenvedélyes hangu ovásban oda nyilatkozott Cabrera, hogy valamint mindeddig semmi legkisebb része sem volt e' politikai mozgalmakban, úgy ezentul sem szándékozik azokat hozzájárultával előmozdítani, 's e' szerint a' carlospártiak minden ármánya siker nélkül pattant vissza a' mogorva fővezér szilárd-ságáról. Ez alatt azonban élénkül folynak a' zendülési előkészületek a' francia határszéleken, miknél legmeglepőbb azon körülmény, miszerint a' zendülők igen bőven vannak pénzzel ellátva, és a' francia hatóságoktól mindenben lehetőségig gyámolítatnak. —

(Nyilatkozat Guizot ígéréteiről. Törvényjavaslat a' baszk tartományok ügyében.) A' tanácsülésben febr. 24kén de Pedro sürgetései következtében az elnök oda nyilatkozott, miszerint a' francia kormány Guizot által csupán az iránt biztositá a' madridi kormányzóságot, hogy a' francia kormány Izabella királynét pártolja, nem pedig Krisztina uralkodását; de e' készülöben levő zendülési merényről egyetlen szóval sem emlékezett Guizot. A' mi pedig Salvandy illedéki sérelmét illeti, annak megítélését sem Franciaországra, sem más tartományra nem bízták, mert alkotványos értelmének magyarázatlásába egyedül csak magáért Spanyolország bocsátkozhatik. — Febr. 28kán törvényjavaslatot terjeszte cortes elibe a' miniszterelnök a' baszk tartományok jövődjének végképi elintéztetése iránt. Ezen törvényjavaslat szerint a' polgári kormányzat rendszere lényegében a' régi marad; politikai tekintetben mindazáltal régi szabadítékai egészen megszűnnek. —

Anglia.

(Ismét új indítvány a' gabonatorvény ügyében. Elegy.) London, mart. 2kán: „Az alsóház mai ülésében Buller új indítványt tön, melly szerint azt kívánja, hogy a' vámfokozat 20 shillingen soha tul ne emelkedhessék, ellenben 6 shillingnél alább se szállhasson. Hastin és Cobden ez ügyben szinte külön indítványokkal szándékoznak föllépni. — A' királyné febr. 28kán déli 12 órakor Brightonból Portsmouthba érkezett férje és Szász-Coburg Ferdinand hg és fia kíséretében, és a' nép által mindenütt a' legőszintébb szeretettel kifejezésivel fogadtatott. A' királyné még azon nap két sorhajón tett látogatást, másnap pedig a' hajógyárt és raktarakat szemlélte meg. — Paget Vilmos lord, előbb a' whigek legbuzgóbb párthive, most már rendszeren a' toryk mellett szavazat. — Palmerston az egész diplomata karral folyvást igen élénk és szoros összeköttetésben áll, mi azt látszik tanusítani, hogy a' külföldi hatalmak képviselői a' tory uralkodásnak nem igen hosszas életet ígérnek.“

(Folytonos igazságot a' gabonatorvény ellen.) Martz. 2kán az alsóházban, hosszas vitakozás után végre elfogadák Peel gabona-törvényiránti indítványát és így első felolvastatása minden akadály nélkül végrez menend. Ez alatt azonban Peel arczképét fényes szertartással égetgeti meg országzszerzte a' nép 's több helyen már Wellington hg is kezdik égetni. Anglia asszonyai 210 ezer aláírással ellátott kérelemmel ostromolják a' királynét a' gyűlölt gabona-törvény eltörlesztéseért, míg a' szabadalmú sajtó egészen elnémult, 's vesztég hallgatással türi Peel alsóházi győzelmét. —

Franciaország.

Paris, febr. 24. A' politikai közönyösség ismét olly nagy, mint vala. A' közvéleményben csak két, különböző ugyan, de egyszerre észrevehető életjelenség mutatkozik most, egyik az Anglia elleni gyűlölet, másik: a' kath. vallás terjeszkedése. Az angolok balesetei Kabulban legnagyobb örömjelentéseket okozának a' francziáknál, kik különben nem igen sokat gondolnak a' politikával, és csak azért örvendeznek, hogy a' gyűlöletes angol nemzet ismét kárt vallott. — A' czukorkereskedés sem fog eldöntetni, mivel a' gyarmatok készítményei átalakulási állapotban vannak egy új rendszerhez. A' répaczukorgyárokban használt módokat t. i. nádcukorra kezdik alkalmazni, mi 60% nyereséget ígér. Bourbonban nagy czukorgyárt állítottak föl ez alapra, melly az utolsó évben egy millió kilogrammal (két millió fonttal) többet készített, 's majd bizonyos, hogy a' répaczukor ez új concurrentiát ki nem állja, noha a' vám már tetemesen csökkentve van.

A' Jour. des Débats a' büntető törvénykönyv mostani változtatását annak jelöltek, hogy a' ministerség a' valódi 's hasznos haladáshoz csakugyan ért, 's az egészről köv. észrevételeket tesz többek közt: Eddig elküldhetett egy francia legnagyobb büntetőt is külföldre, 's hazájában menekvést talált; mert az idegen hatóság nem árthatott neki, a' szökevényt ki nem adási statuselv miatt 's a' belföldi hatóság csak akkor, ha a' gonoszított franczián vitelt veghez, mert ha ez külföldit ért, akkor a' tettes nem lakott, mivel Franciaország törvényei csupán az ország határai közt kötelező erejűek 's a' statuspolgárt azokon túl nem érik. Ezen visszasságon most segíteni akarnak, mi annyival szükségesb, mivel a' szomszédországok, mint: Belgium, Poroszország és Szardinia már fölvettek törvénykönyveikbe egy ezen kívánatnak megfelelő jogelvet.

(Titkos költségekre egy millió frankot követel a' kormány. Elegy.) Paris, febr. 24-én: „Tegnap csak egy óraig ült a' követkamra 's a' belminister egy millió frankot kívánt titkos költségekre, mivel állítása szerint a' titkos társulatok fölötti örökös folyvást igen tetemes kiadásokat szükségesít. Ezután titkos választmányynál alakult át a' kamra, a' számoló biztosság jelentését megvizsgáló, minél fogva nyilvános ülést néhány napig nem is fog tartani. — A' clermonti zavargók eskütszék előtt állanak, 's már száznál több tauu hallgattatott ki e' pörben. — Sebastiani tábornagy hitvese febr. 21-én meghalt. — A' rabszolgakereskedés elleni szerződést a' négy nagy hatalom Lajos Fülöp hozzájárulása nélkül írta alá, és így Franciaország ismét némi elszigeteltségi állapotba jutott. — A' kereskedési ministerség nagy fontosságot látszik tulajdonítani a' rajnai kereskedésnek, és mindent elkövet, hogy Németországgal szoros kereskedési viszonyokba lépessen. — A' National véleménye szerint a' titkos költségek vitásakor az egész kormánypolitikát szigorú vizsgálat alá veendő a' követkamra, 's hihetőleg kissé súlyos helyzete leendő a' kormánynak. —

(Napoleon császárnak nagyszámu eredeti kéziratgyűjteménye fődözöttetett föl. Nemours hgnő viselő. Elegy.) Paris, mart. 2-kán: „A' Revue des deux Mondes szerint Fesch bibornok könyvei között egy lepecsételt nagy csomag ta-

laltatott illetően fölrással a' császár saját kezétől: „a remettre au cardinal Fesch seul. Fölbontván a' nagy csomag, 38 igen vastag füzetben következő, többnyire sajátkezűleg írt, munkáira találtak Napoleon császárnak: kivonatok a' régibb és újabb irodalom remekeiből; történeti tanulmányok Herodót, Strabo, Diodór munkáiból kritikai jegyzetekkel; észrevételek Franciaországról, a' francia egyházzal, Angliáról, Németországról, Khina, India és a' kalifák birodalmáról; statusgazdasági és törvényhozási tanulmányok; 's mindezt 1786—1793 közt írta Napoleon! Találtatott e' füzetek közt még egy illy föliratú is: „Időszakok életemből;“ továbbá, terjedelmes levelezés; Korzika története 3 vastag füzetben Napoleon jegyzeteivel; „Próféta - álarcz“ című keleti beszélyke; értekezés a' királyi fenszövegről; párbeszéd a' szerelemről; Rousseau természeti állapotának megczafolása; végre, egy be nem fejezett földleirási füzet, mellynek jelentőség-teljes utolsó szavai ezek: „Saint-Hélène, petit île!“ Ezen kéziratok valódisága iránt legkisebb kétséget sem támaszthatni. — Az udvari lap hivatalosan jelenti, hogy Nemours hgnő viselőssége Sik hónapjába lépett. — Touloni telegrafi sürgöny szerint, Algirban Beni Ammer néptörzs, melly 3 ezer lovagot állíthat csatátérre, a' francia kormánynak meghódolt. — Jouffroy és Roger akademikusok meghaltak. — Casares atyát, ki Franciaországban az új spanyol összeesküvésnek don Carlos nevében párhiveket szerzett, a' francia kormány elfogató és spanyol földre viteté, azon meghagyással, hogy kémnek fog tekintetni, ha még egyszer francia földre lépni merészelné. —

(Közeledési remény Madrid és Róma közt.) Paris, mart. 4-ikén: „Nemrég törvényjavaslatot terjesztett a' cortes elibe Alonso, melly szerint a' spanyol egyház Romától függetlenül nyilatkoztatik, el annyira, hogy a' spanyol püspökök helybenhagyatása sem illetné ezentul a' szent székét. Ez indítványt tökéletes meghasonlásnak magyarázzák Róma és Espartero közt. Véleményadás végett azonban választmányok adták ki, mellynek elnökévé Olozaga nevezetett ki. E' választmány veszélyesnek nyilatkoztatván az indítványt, további tárgyalásáról lemondott, és egyenes alkuba lépett ez iránt Romával; mivel pedig a' toledo-i érsek benső barátja Esparteronak, és azonkül Romában is nagy befolyással bír, tehát igen valószínű, hogy rövid idő múlva az egyházi béke ismét helyre fog állani. —

É R T E S I T Ó.

2) **A' es. k. szabadítékos első dunagőzhajózási társaság igazgatósága** legközelebb közhírré teszi árjegyzékét e' folyó évre, mellyek aztán különféle ügyviselősségeinél ingyen adatnak ki. Előleg azonban következőket kíván a' társaság az utazó 's kereskedő közönségnek tudára adni:

Az indulási napokat Bécs 's Lincz közt rendszeren a' „Wiener- 's Allgemei-ne Zeitung“ fogják közölni.

Bécs 's Pest közt most naponként indul egy hajó. — A' hajó, mint tavaly, naponként délután induland Bécsből, az éjt Pozsonyban töltendő, más nap pedig reggeli 6 órakor pontban Pest felé folytatandja útját.

A' társaság kedves kötelességévé tette, a' közönség kívánatának megfelelő 's azért megszünteté az előbbi alkalmatlan 's feraszszító szállításmódot, melly szerint ezen utat egy nap alatt tették, 's mitől a' közönség mindig idegenkedék.

Minden vasárnap azonban induland Bécsből reggel egy teherhajó, melly még azon nap Pestre meg fog érkezni. E' hajó utazókat is vesz föl, de csak fődözeten.

Miután a' Pest és Zimony közti vonal egy hajóval szaporították, képesnek érzi magát a' társaság az indulási napokat sokszorozhatni; folyó 's jövő hónapra ind. napokul tüzetének ki: Mart. 24. 28. 's 31-ke. April. 5. 9. 's 12-ke. April. 12-ke után 's az egész nyár folytatán minden vasárnapon 's esütörtökön indulni fog egy hajó. Ezekon kívül a' vontató gőzös is, mint eddig, folyvást járand.

Az alduai vonalon lényeges javítások is történtek, nevezetesen az által, hogy egy a' növekedő szükségnek jobban megfelelő, nagyobb 's erősebb hajó az oláhországi partnál jár, 's nyáron mindkét parton 1/3 dával szaporítandják az indulásokat.

Az indulási napokat Bécsből egyenesen Konstantinápolyig a' főjegyzékben találhatni, hol megjegyzendő, hogy az indulások szinte sűrűbben történnek mint mult évben, mivel most hónapokint 3szor Galacz és szinte annyiszor Küstendzse felé indulnak gőzösek. Azon tcz. utazók, kik két nappal előbb kívának Konstantinápolyban lenni, jól teendik, ha Küstendzse felé irandják be magokat, melly ut némelyekre nézve még azon tekintetből is érdemel elsőbbséget, mivel 30 órával tovább ritkán vannak tengeren.

Mint az előtt, ugy most is mindenki köteles hajóra szálláskor váltott jegyét előmutatni, mellyet aztán a' kalauz (conducteur) átvesz 's az utazónak egy jegyéhez tartozó szeletet ellenjegyképen (contremarque) ad. E' jegy a' kiszálláskor visszakéretik 's ki azt elő nem mutathatja, természetesen az illető hely díja teljes lefizetésére köteleztetik. Az igazgatóság nem kéti, hogy minden elfogultlan tova ebben a' közönségre nézve egy terhes rendszabályt látni-akarástól, valódi értelmét félre nem ismerditi többé, — melly nem más, mint az illy nagyterjedésű vállalatban mellőzhetlenül szükséges ellenörködés létrehozása, 's így nem hiszi, hogy a' tcz. utazók magokat e' rendszabályhoz nem alkalmaznák.

Nagyobb egyszerűítés végett megjelenik az idén az utazási árjegyzék különválasztva az árú jegyzékétől. Itt megjegyzendő, hogy ez utolsóban az árszabások 2 mázsán aluli kötegekre (collé) nézve 10% esőkkentettek. E' vitelbér-esőkkentés különösen azokra nézve lesz jótékony hatású, kik árúkat Grúzia 's Perzsia számára a' trapezanti kikötőbe szállíttatni kívánják, mellyek többnyire 160 fontos kötegekből állanak. De általjában ajánlja a' társaság, ha csak lehetséges, az illy kötegeket az Oláhország, Bulgária 's Törökországba küldendő portékákra nézve is; mert e'féle kötegek használása mellett a' sokkal csekélyebb vitelbérrel még azon haszon is háramlik a' szállítókra, miszerint a' portékák épségükben megmaradnak, mi nagy 's nehéz kötegek mellett a' gyakrani átrakodás következtében majd lehetetlen.

A' most járó gőzösek nevei 's lóereje mindegyiknek az árjegyzékben foglaltatnak. 3 új hajó, mindegyik száz ló erejű, még köv. nyár folytatán munkásságba lép.

Váltótörvényszéki idézés.

2) 1130. 1842. Jaksics Eduárd, kinek tartózkodása nem tudatik, az ellene Kolm Márk felperessége alatt 720 pft iránt indított ügy tárgyalása vé-

gett, f. 1842. évi april 20 napján reggeli 9 órakor e' váltótörvényszék előtt leendő megjelenésre olly hozzáadással utasittatik, hogy ha a' kitűzött határidőre személyesen vagy

meg nem jelenend, részére a' váltótörvénykönyv II. rész 214 §. értelmében gondnok fog rendeltetni. Kelt Pesten a' kir. első bíróságú váltótörvényszék 1842. évi mart. 7-ken tartott üléséből. 3)

NB. Bécsben folyami vagy tengeri kár ellen minden összeget biztosíthatni, 's hol a' szállítók jónak találják a' társaságot illy biztosításokra megbízni, azokat ingyen fogja elvállalni — 's kieszközölni azokat a' négy biztosító intézetnél, mikkel összeköttetésben áll.

A' es. kir. szabadítékos első dunagőzhajózási társaság igazgatósága. 8)

Jövő szombatig, mart. 19ig kaphatók még a' chemiai rugalmas borotvafenők

Sombaton, mart. 19-ken rekesztetik be végképen a' chemiai rugalmas borotvafenők eladatása Goldschmidt és társától Berlinből és Strassburgból, az angol kiralyne vendégfogadóban ISik szám a. Legtökéletesebb próbák és kétségbe hozhatlan meggyőződés után tisztelettel ajánljuk gyors-felülnket a' t. ez. vevőknek, hogy sikerükről minden díj nélkül személyesen méltóztassanak meggyőződni, és megtisztelő bizalmukat azon kitünőségükhöz szabni, melly szerint ezek által az élesítés eddig soha el nem ért gyorsasággal és könnyebbséggel történik meg. Egynek ára: facsavarral 1 fr. 40 kr., 2 fr 30 kr., 3fr., — vascsavarral 3—4 fr., rézesavarral 3 fr. 30 kr., és 5 fr. pgó.

Kizárólag tollkések számára 1fr., 1fr. 40 kr. pengő.

1) **Csótány (sváb) poloska- és molyírrószerek.** A' es. k. alsóausztriai kormány k. engedelmével jelentem, hogy Pesten 's Bécsben orvosilag megvizsgált mérgezőküli próbált szorem van, csótányok tökéletes kiirtására 's illatos kenőesem a' poloskáknek egész fajostul megsemmisítésére 's ezt több pesti 's bécsi kitünő család bizonyítványa is tanúsítja; van molyirtó porom e' fergeknek bunda, lószőr, toll, könyvek, posztó, és gyapjuszövetből, (akár egész vég legyen az, akár készruha) szóval, minden más, még selyem, kelmékből is tökéletes kipszittására, melly nemcsak ártalmatlan az embernek, sőt még a' kelmék színét sem változtatja meg, 's minden kár és aggály nélkül használható a' ráragasztott utasítás szerint, szűcs, szőnyegező (Tapezierer) posztókereskedő 's minden család által. Kaphatók e' szerek, pöcsétes üvegekben használati utasítással, 30 pgó kron; nálam Pesten, nagyhidutezai boltomban, fehérrhajó átellenében, vagy lakásomon „Marokkai-ház“ 2ik emelet 4ik sz. a. 's Pesten köv. helyeken: Hassenstab, szervitater, fekete kutyánál, Dietznél, Dietz városhoz, sütőutez; Halbauer J. 3 fehérrózsánál, királyutezében; Fleischmann J. fehérgalambnál; Amtmann F., uppiacz; Bárány urnál a' szercezenél Józsefpiacz; Vass urnál, kishiduteza, a' fekete tevénél; Crettier testvérek, czethalánál, városházpiacz; Semmelweiss J. H., a' ezukorsüvegnél, hatvanikapu; Löfler és társ., a' bádogkalapnál, Leopolduteza 's Budán, Gross J., a' sárkányhoz, a' hidnál; Spaizer könyvkötőnél, a' várban; Hafaer, a' tigrisnél, 's továbbá kaphatni: Pécsnél, Adler, herrnhutához; Ujvidéken, Gvozdanovics J., a' kék ráknál; Temesvározt; Ruppertnél, Debreczenben; Wallis Vilmos és társ. uraknál. Ha rendes használat után e' szerek siker nélkül maradnak, letett árúkat vissza fizetem. Kollinsky S. 14)

6) **Fris vetemény- magvak** magvak, spanyol lóhermagvak jutányos áron kaphatók Halbauer Ján.G. polg. nagy kereskedőnél Pesten, a' király-utezében perje-fűmag (Raigrass), morva búkköny- Majthényi-ház 572 sz. a. 24)